

Haapsalu Linnavalitsus
hlv@haapsalulv.ee

Teie: 13.01.2023 nr 6-1/50/18-482 ja 6-1/50/18-487
Meie: 10.02.2023 nr 3-1.1/2021/3961

Arvamused Haapsalu linna üldplaneeringu 2030+ ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõudele

Täname tagasiside eest üldplaneeringu eelnõu eelmise versiooni RMK poolsetele muudatusettepanekutele. Oleme tutvunud Haapsalu linna üldplaneeringu 2030+ ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõude täiendatud versioonidega ja nende lisadega ning avaldame järgmist:

- Palume lisada RMK poolt tehtud ettepanekud (19.08.2021 kiri nr 3-1.1/3961 ja 28.04.2022 kiri nr 3-1.1/2021/3961) ja teiepoolne tagasiside neile ka riigiinstitutsioonide koostöötabelisse.
- Täpsustame, et sihtasutust Riigimetsa Majandamise Keskus Äriregistri andmetel olemas ei ole ja ei ole ka olnud, seega ei ole põhjendatud fiktiivse organisatsiooni poolt esitatud ettepanekute ja neile antud tagasiside esitamine erasektori koostöötabelis. Palume antud sihtasutusega seotud materjal erasektoriga seotud koostöötabelist eemaldada.
- Riigiinstitutsioonide koostöötabeli leheküljel 55 on omavalitsuse seisukoha veerus kahel korral esitatud väide, nagu oleks RMK kavandanud raieid vääriselupaigas. Selgitame, et raietööd riigimetsa vääriselupaikades on keelatud Metsaseadusega. RMK on rakendanud oma protseduurides sellise olukorra vältimiseks ka vastavad kontrollmeetmed. Paralepa parkmetsas olevate vääriselupaikade VEP206930, VEP206928 ja VEP206928 alale oli enne nende registreerimist tõesti kavandatud uuendusraie, millised kavad eemaldati koheselt peale vääriselupaikade registreerimist. Sellest lähtuvalt on tegu valeväitega, mille palume koostöötabeli tekstist eemaldada.
- Palume eemaldada kaardikihilt piirang „Mets asula kaitseks“ riigimaa katastriüksuse Haapsalu metskond 7 (67401:008:0258) osas. Antud katastriüksuse lähim koht jääb 250 m kaugusele Ääsmäe-Haapsalu maanteest ja samale kaugusele ka kavandatavast raudteest ning piirang antud katastriüksusele ei oma seetõttu müra leevendavat rolli kummagi taristuobjekti osas. Elamute ja võimaliku tulevase raudtee vahel on leevendavaks puhveralaks riigimaa Kaaremetsa katastriüksus (67401:008:0274), mis on metsamaa osas vääriselupaigana range kaitse all ning seetõttu täiendavat piirangut ei vaja.
- Palume üldplaneeringu seletuskirjas (lk 58) eemaldada laused „Valik- ja hooldusraie korral ei tohi puistu täius langeda alla 0,6. Kui seda ei ole võimalik järgida, siis ei tohi korraga välja raiuda üle 15% tagavarast.“. Selgitame, et valik- ja hooldusraie täiuse (rinnaspindala) alammäärad on kehtestatud Metsaseadusega. Seaduses toodud piirmäärad tuginevad

- teaduslikul analüüsil ja on ennast metsakasvatuse praktikas õigustanud. Samuti ei ole praktikas võimalik realiseerida piirmäära 15% tagavarast, kuna raie käigus rajatavad kokkuveoteed võivad ise moodustada kuni 20% raielangi pindalast, seega ka tagavarast.
- Palume üldplaneeringu seletuskirjast (lk 58) eemaldada lauseosa „*või trassikoridore rajamiseks ja laiendamiseks (teede ja liinide kaitsevööndid; tervisespordi- ja matkarajad)*“. Selgitame, et uuendusraie on metsakasvatuse eesmärgil tehtav raie. Metsamaa muude maakasutusviisidena (teede ja liinide kaitsevööndid; tervisespordi- ja matkarajad) kasutusse võtmiseks tehtav raie on raadamine, mille teostamise aluseks olevad dokumendid on loetletud Metsaseaduses.
 - Palume üldplaneeringu seletuskirjas (lk 58) esinevat lauset „*Raietöid ei teostata lindude pesitsemis- ja nahkhiirte poegimisperioodil*“ täpsustada konkreetsete kuupäevadega.
 - Palume üldplaneeringu seletuskirjas (lk 59) esinevat lauset „*Uuendusraiet ei teostata elamualade kaitseks elamutega piirneval metsaalal 75 m laiuse ribana*“ täiendada sarnaselt eelmises jaotises toodud lausega „*Uuendusraie on lubatud Haapsalu Linnavalitsuse loal metsakahjustuse korral*“. Üldplaneeringu seletuskiri peab jätma võimaluse erakorraliste metsakahjustuste korral kahjustuse likvideerimiseks. Näiteks 1968. aasta torm hävitas riigimetsa Paralepas ca 50 hektari ulatuses.
 - Palume üldplaneeringu seletuskirjas (lk 59) esinevas lõigus „*Mets loetakse uuenenuks kui hektaril kasvab vähemalt 1000 4-meetri kõrgust ja kõrgemat metsa uuenenuks lugemisel arvesse võetavat puuliiki. Vähemalt 4 m kõrgune mets on vastavalt teadusuuringule lageraie visuaalse kvaliteedi säilitamise künnis maastikel.*“ Viia uuenemise kõrguse määr 2-meetri peale, nagu see oli esitatud üldplaneeringu eelnõu seletuskirja eelmises versioonis. RMK kogemus metsa uuenenuks hindamise sotsiaalse piiriga on kõrgusel 2 meetrit (ligikaudu seisva inimese silmade kõrgus). Oleme vastavalt üldplaneeringu eelnõu eelmises versioonis toodud tingimustele (langi pindala 1 ha ja uuenemisperiood 2 m kõrgune noorendik ehk 10 aastat) eksperimentaalselt Paralepa metsale pikaajalise kava koostamisel saanud tulemuseks, et kogu metsaala uuendamise periood oleks 150 aastat, sh saavutavad osa metsaeraldise selle aja jooksul vanuseks ca 200 aastat. Keskmise uuendamise maht antud tingimuste alusel oleks ca 1 ha/a, mis on ligi kolm korda väiksem kui antud metsa uuendamise kiirus säästvat metsakasutust (arvestuslanki) arvesse võttes. Uuenenuks arvestamise kõrguse kahekordne suurendamine tähendab ka täiendavalt kaks korda pikemat uuenemisperioodi kogu Paralepa metsa vaates, mille tulemusena kannatab ka väga vanas metsas esinevate suuremate metsakahjustuste tõttu ala puhkeväärtus ja saavutatud tulemus töötab vastu algselt seatud eesmärgile.
 - Palume üldplaneeringu seletuskirjas (lk 59) esinevat lauset „*Raietöid ei teostata lindude pesitsemis- ja nahkhiirte poegimisperioodil*“ täiendada konkreetsete kuupäevadega.
 - Palume üldplaneeringu seletuskirjas (lk 63) täpsustada, mis raieliikide lankidele kavandatakse rohekoridorides rakendada pindalalist piirangut? Rõhutame, et metsakasvatustelisel eesmärgidel tehtavate raietööde negatiivne mõju rohevõrgustiku toimimisele puudub.
 - Palume väärtuslike maastike säilitamise ja väärtuste suurendamise üldtingimustest (lk 67 ja 78) eemaldada tingimus, et *väärtuslikel maastikul olevatel ilmekatel teelõikudel maanteede (põhi-, tugi- ja kõrvalmaanteed) ääres teostada metsa uuendusraiet tingimusel, et väärtuslikul maastikul säiliks harjumuspärane metsavaade vähemalt kuni 100 m laiuse ribana*. Tegemist on vastuolulise tingimusega, mille saavutamine praktikas osutub võimatuks, sest uuendusraie käigus muutub harjumuspärane maastikuvaade paratamatult.
 - Palume väärtuslike maastike säilitamise ja väärtuste suurendamise üldtingimustest (lk 67 ja 78) eemaldada tingimus, et *väärtuslikel maastikel ilmekatel teelõikudel maanteede ääres üle 10 m laiuses teekaitsevööndis lageraiet ei teostata, v.a teeomaniku poolt põhjendatud juhul, kui lageraie on vajalik teekoridori laiendamiseks või liiklusohutuse tagamiseks*, kuna antud tingimust ei ole võimalik praktikas rakendada järgmistel põhjustel:

- Raiepiirang 10 m laiuses teekaitsevööndis, mis teega piirnevale kinnistule ulatub veelgi kitsama ribana, tekitab olukorra, kus teede äärtesse jäetud üksikpuud või mõne meetri laiustelt puuderibadelt teele langevad puud hoopis võimendavad, mitte ei vähenda liiklusohutlikke olukordi.
- riigi- ja kohalike teede teekaitsevöönd võib ulatuda ka väljapoole riigi või kohaliku omavalitsuse omandis olevat kinnistut naaberkinnistule. Üldplaneeringu seletuskirja säte ei saa olla aluseks võõra kinnisasja kasutamisel uuendusraie läbiviimiseks.
- Lageraiet lubavad tingimused on kirjeldatud Metsaseaduses, teeomaniku „põhjendatud juhud“ ei saa minna vastuollu seaduses sätestatuga.
- Lageraie on uuendusraie viis, mida ei saa rakendada teekoridori laiendamise või liiklusohutuse tagamise eesmärgil, st lageraie järgselt kasvab samale alale tagasi uus mets ja seeläbi raie eelne olukord taastub.
- Palume eemaldada üldplaneeringu seletuskirjast ja kaardimaterjalidest RMK halduses olevatele riigimaa katastriüksustele Haapsalu metskond 43 (67405:004:0851) ja Haapsalu metskond 15 (67405:004:0852) planeeritud KAH alad (lk 68). Leiame, et antud ala külastuskoormus ja kasutusviis ei ületa tavapärasest riigimetsa külastuskoormust väljaspool KAH-alasid ning antud ala käsitlemine kõrgendatud avaliku huviga alana ei ole põhjendatud. Teisi üldplaneeringu eelnõu kaardimaterjalides viidatud alasid on RMK juba käsitlemas KAH aladena.
- Palume asendada üldplaneeringu seletuskirjas (lk 68) metsa definitsioonis liitus 30% minimaalse nõutud puude arvuga (näiteks vastavalt metsa majandamise eeskirjale vähemalt 1000 harilikku kuuske või vähemalt 1500 harilikku mändi, kaske või muud metsa uuenenuks lugemisel arvesse võetavat puuliiki hektari kohta). Termin liitus on küll toodud Metsaseaduses, kuid praktikas on selle määramine puude arvust oluliselt subjektiivsem. Puude arv on ühe takseertunnusena riigimetsa osas avalikult leitav ka Metsaregistrist ja ei vaja seetõttu vajadusel täiendavat hindamist objektil.

Kokkuvõtteks soovime rõhutada, et alal kasvava metsa kujundamiseks kokku lepitud moel ei ole vaja kirjeldada keelatud metsamajanduslikke tegevusi. Metsa kasvatamise, hooldamise ja kujundamise piirangud võiks kirjeldada üldplaneeringu seletuskirjas alljärgnevalt: *Kaitseala valitseja (KOV) nõusolekul on lubatud koosluste kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile, kusjuures kaitseala valitsejal on õigus esitada nõudmisi tööde tegemise aja ja tehnoloogia, metsamaterjali kokku- ja väljaveo ning koosluse koosseisu ja täiuse suhtes.* Sisuliselt tähendabki see lause tegevuskava koostamist, milles lubatud raieviisid arutatakse kaitseala valitsejaga (Haapsalu LV) läbi ja seetõttu nõ igaks juhuks piiramine üldplaneeringuga kaotab igasuguse tähtsuse. Mis on Paralepa metsa jaoks vaja mineva raie nimetus, on teisejärguline teema, peamine kriteerium on, et kogukond ei saaks raietegevusest häiritud ja uued puud oleksid võimelised kaugemas tulevikus suureks kasvama.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Kusmin
RMK Metsaosakond
Läänemaa metsaülem

Teadmiseks: keskkonnaministeerium@envir.ee